

Vv

Надія Кравцова
Ольга Придаток

Kk

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

4 частина

1

Клас

Видавництво

«Підручки
і посібники»

Надія Кравцова
Ольга Придаток

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

Посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

У чотирьох частинах

Частина 4

Схвалено для використання в освітньому процесі

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2023

Наші найкращі першокласниці і першокласники! Як добре, що ми знову разом!

Ми знаємо, що ви вже вмієте читати. Саме тому підготували цікаві твори для вас.

Нам відомо, що ви вже вмієте писати. Саме тому пропонуємо цікаві завдання з письма.

Ми знаємо, що ви із задоволенням працюєте в парі та в групі. Завдання для таких форм роботи теж є в посібнику!

Ми переконані, що ви любите досліджувати таємниці рідної мови, охоче нею спілкуєтеся, звичайно, висловлюєте власну думку українською мовою. Тож творчі завдання теж чекають вас на сторінках посібника.

Саме тому цей посібник для вас.

Легкого, успішного вивчення рідної української мови. Навчання принесе вам радість і насолоду.

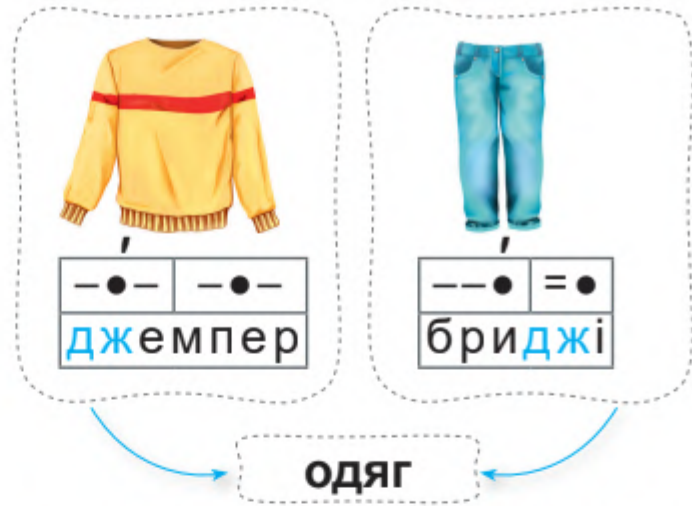
Автори

Умовні позначення

— пограйся	— напиши елементи букв, букви, склади, слова
— досліді мовні явища	вплив — прочитай слово з буквою, яку ще не вивчали
— тексти для дітей, які вміють читати	— виклади елементи букв, букви з підручних матеріалів
— попрацюй в парі, групі	— зіскануй, переглянь відео, прослухай аудіофайли
— наведи, намалюй, розфарбуй, з'єднай	— виконай руханку або пальчикову гімнастику
— напиши для себе	— вибери завдання

Дж

Дж дж

Назви перший звук у першому слові. Назви четвертий звук у другому слові. Які це звуки: голосні чи приголосні?

На письмі приголосні звуки [дж], [дж'] позначають буквосполученням **дж**.

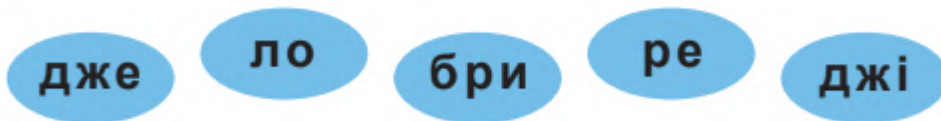
Прочитай швидко.

	а	о	і
дж	джа	джо	джі
ч	ча	чо	чі
ж	жа	жо	жі

	дж	ч	ж
у	удж	уч	уж
і	ідж	іч	іж
е	едж	еч	еж

Гра «Склади слова».

їздити — їжджу сидіти — сиджу ходити — ходжу
будити — буджу радити — раджу садити — саджу

Продовж речення.

Бджола — комаха. А джинси? Джинси — це _____.

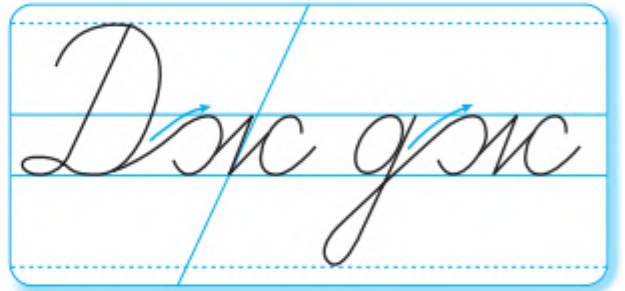
Загадка

До водиці звідусюди
йдуть стрімким потоком люди, —
всім їм сили додало
чудодійне ... (оцэдэжр) .

Людмила Паниченко

Розфарбуй зображення комахи, у назві якої ти
чуєш звук [дж].

Напиши за зразком. Обведи буквосполучення, які
найкраще, на твою думку, написані.

Утвори й запиши сполучення слів за зразком.

Зразок. Ліс, джерело — лісове джерело.

абрикоси, джем —

вовна, джемпер —

праця, бджілка —

4 що

7 коріння.

3 друзів,

2 без

1 Людина

6 без

5 дерево

Прочитай для друга / подруги.

День народження Джмелика

У Джмелика сьогодні день народження. Він співає веселу пісеньку:

— Джу-джу-джу! Джу-джуджу! Джу-джу-джу! Дріжджі в лапки я беру, пиріг смачний печу. А тоді додаю вишневий джем. Я чекаю на гостей. Радість з ними розділю!

А ось і гості: Бджілка, Олень, Лисичка, Вовчик, Метелик. Вони щиро привітали Джмелика зі святом, вручили подарунки. Бджілка — цілющий мед. Олень — тендітні дзвоники. Лисичка і Вовчик — материнку та джинси. А Метелик — книгу про джунглі.

Джмелик пригостив усіх смачним пирогом із джемом.

Радіє Джмелик. Адже саме в день народження особливо цінуєш увагу друзів.

Хто з друзів прийшов привітати з днем народження Джмелика? Знайди в тексті й підкресли.

Гра «Де чий подарунок?». З'єднай стрілками.

Розкажіть одні одним, як ви святкуєте день народження.

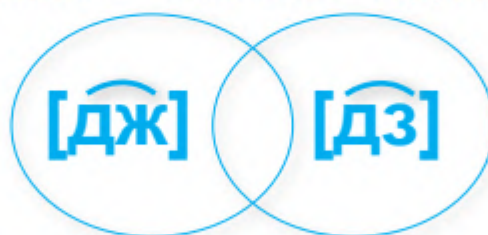
- Обведи кількість звуків у словах.
- Обведи кількість букв у словах.

джерело			джерпер			бриджі			сиджу		
5	6	7	6	7	8	4	5	6	4	5	6

Порівняйте, користуючись довідкою.

відмінне спільне відмінне

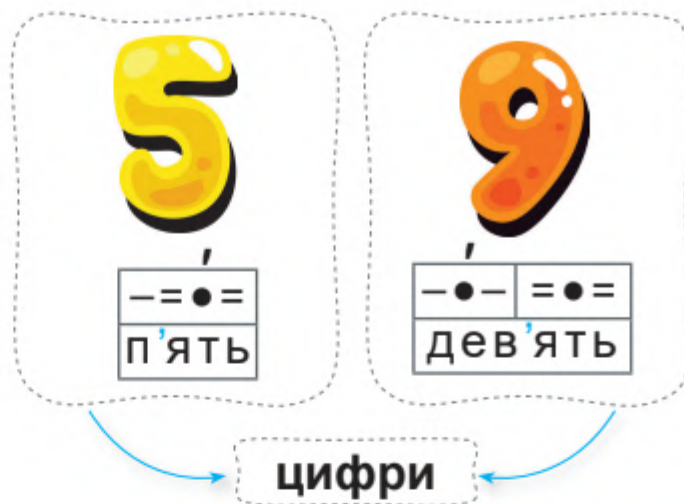

Довідка. Один звук / два звуки. **2.** Одна / дві букви. **3.** Для позначення звуків використовують однакові / різні букви. **4.** Голосний / приголосний, твердий / м'який, дзвінкий / глухий звук. **5.** Може бути на початку / в середині / в кінці слова.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

‘
АПОСТРОФ

Назви ланцюжок звуків у першому слові. Назви ланцюжок звуків у другому слові. Скільки звуків позначає буква **я**?

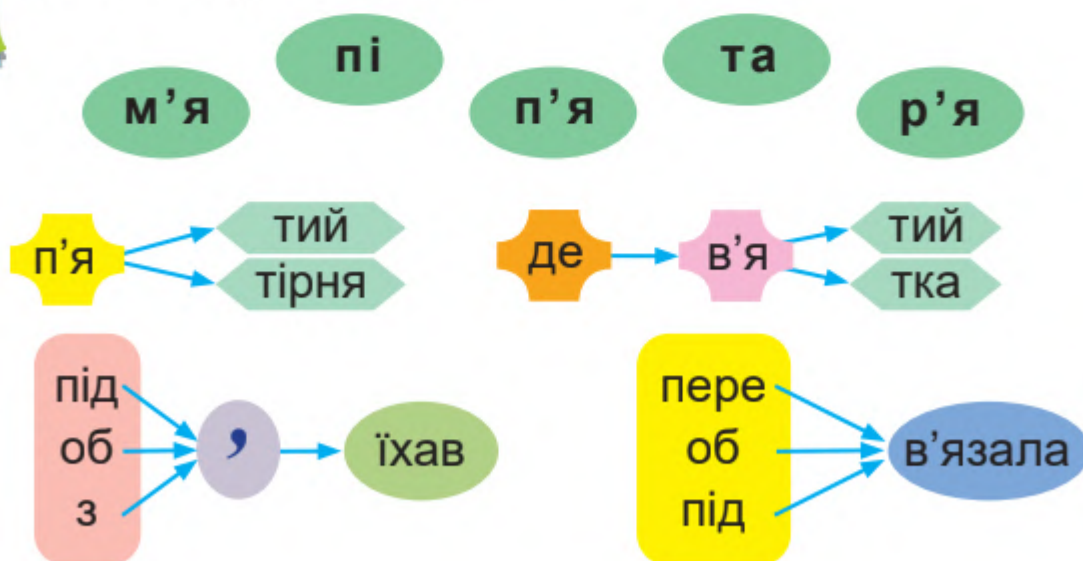
Апостроф (‘) показує, що наступні букви **я, ю, є, ї** позначають два звуки [й а], [й у], [й е], [й і].

м'я	в'ю	в'ї	б'є	в'я
п'я	б'ю	р'ї	п'є	р'я

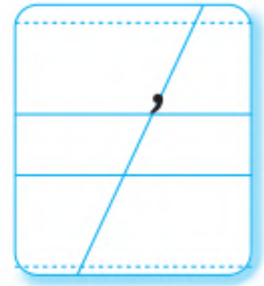
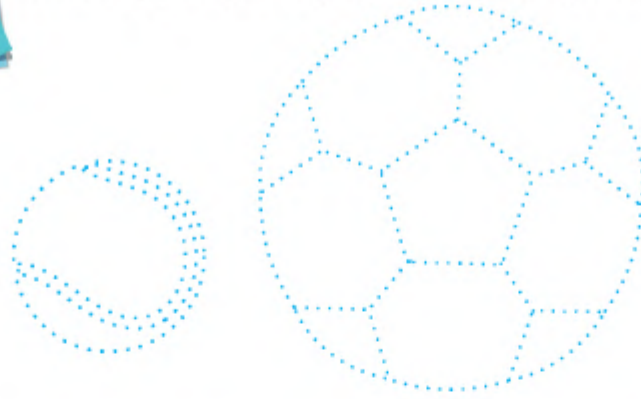

Гра «Склади слова».

Наведи і розфарбуй м'яч, яким грають у футбол.

Напиши за зразком. Обведи слово, яке, на твою думку, написано найкраще.

<i>п'еса</i>					
<i>м'ята</i>					
<i>в'юнь</i>					
<i>ім'я</i>					

Казка про апостроф

У ставку неподалік лісу жила-була малесенька П'явочка. Вона дуже хотіла бути корисною. Та, на жаль, не знала, що для цього треба зробити. Засумувала П'явочка.

Про що ти дізнався / дізналася? Як ти гадаєш, що буде далі?

Якось високо в небі пропливало Сонечко. Зупинилося, простягло П'явочці свій теплий промінчик:

— Крихітко-П'явочко, мерщій до мене! Я тобі допоможу! Твоя мрія здійсниться! Ти будеш корисною! З цієї миті ти станеш АПОСТРОФОМ! З тобою дзвінкіше співатимуть солов'ї, вище стрибатиме м'яч! Пахучішою буде м'ята на бабусиному подвір'ї!

Про що ти дізнався / дізналася? Як ти гадаєш, що буде далі?

— Сонечку, я дякую тобі. Нарешті моя мрія здійсниться! Я стану корисною! — радісно вигукнула П'явочка.

...Давно це було. Хтось забув про цю історію. А хтось і зовсім її не знав. А от слова, які мають апостроф, вдячні П'явочці.

Валентина Кравець

Обговоріть, хто жив у ставку.

Чи справді Сонечко зробило добру справу?

Як би ви вчинили, якби були Сонечком?

Чому Сонечко допомогло П'явочці?

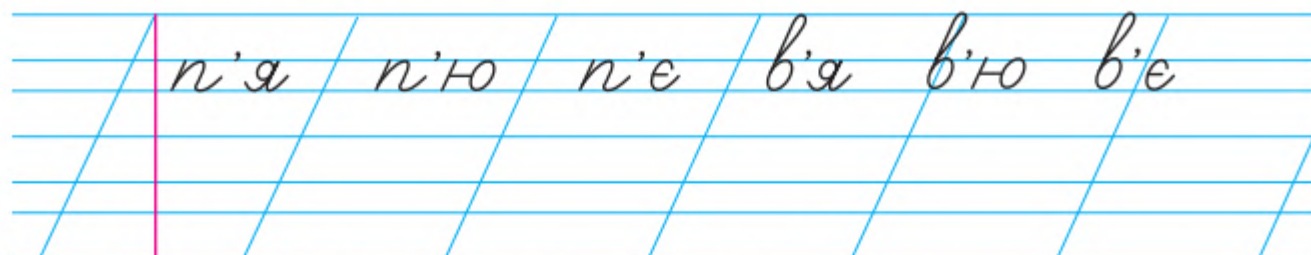
Що було б, якби Сонечко не допомогло здійснити мрію П'явочки?

Як ви ставитеся до того, що Сонечко допомогло П'явочці?

Напиши за зразком. Обведи слова, які, на твою думку, написані найкраще.

Спиши з друкованого тексту.

- У Мар'яни комп'ютер.
- У Дем'яна хом'ячок.

Відшукай слова. Запиши їх.

Музичний інструмент; кількість пальців на руці; родина; визначає смак їжі.

б	а	п'	ь
н	я	я	т
і	с	з	и
м'	я	я	к

Гра «Так чи ні». З'єднай стрілками.

Апостроф — це буква.

Апостроф є у словах

м'ята, подвір'я, пір'я, м'ячик.

так

ні

Склади жартівливе речення, уживаючи якомога більше слів з апострофом.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Дружна сімейка

У кожній книжці живе цікава сімейка — букви. Літерами ще їх називають. Вони дуже дружні. То так вони рядочком стануть, то сяк — і вже слова виходять. І тоді ми розуміємо, про що нам розповідають ці букви.

За Тетяною Крикун

Веселе місто Алфавіт.
Йому сьогодні наш привіт.
До нього нам лягає путь, —
у ньому літери живуть.

Тамара Коломієць

Прослухай пісню.

А, **Б**е, **В**е — тут мій рід увесь живе.
Ге, **Ґ**е, **Д**е — стежечка в село веде.
Е, **Є**, **Ж**е — усе для мене тут своє!
Зе, **И**, **І** — тут найкраще на Землі!
Ї, **Й**от, **К**а — луки, ниви і ріка.
е**Л**, е**М**, е**Н** — і блакитне небо ген.
О, **П**е, е**Р** — барви Прапора і Герб.
е**С**, **Т**е, **У** — букви я запам'ятаю.
е**Ф**, **Х**а, **Ц**е — Україна — край-райце.
Че, **Ш**а, **Щ**а — барвінкова синь в очах.
Ь, **Ю**, **Я** — Батьківщина це моя!

За Любов'ю Сердунич

Дослідіть алфавіт.

Скільки букв в українському алфавіті?

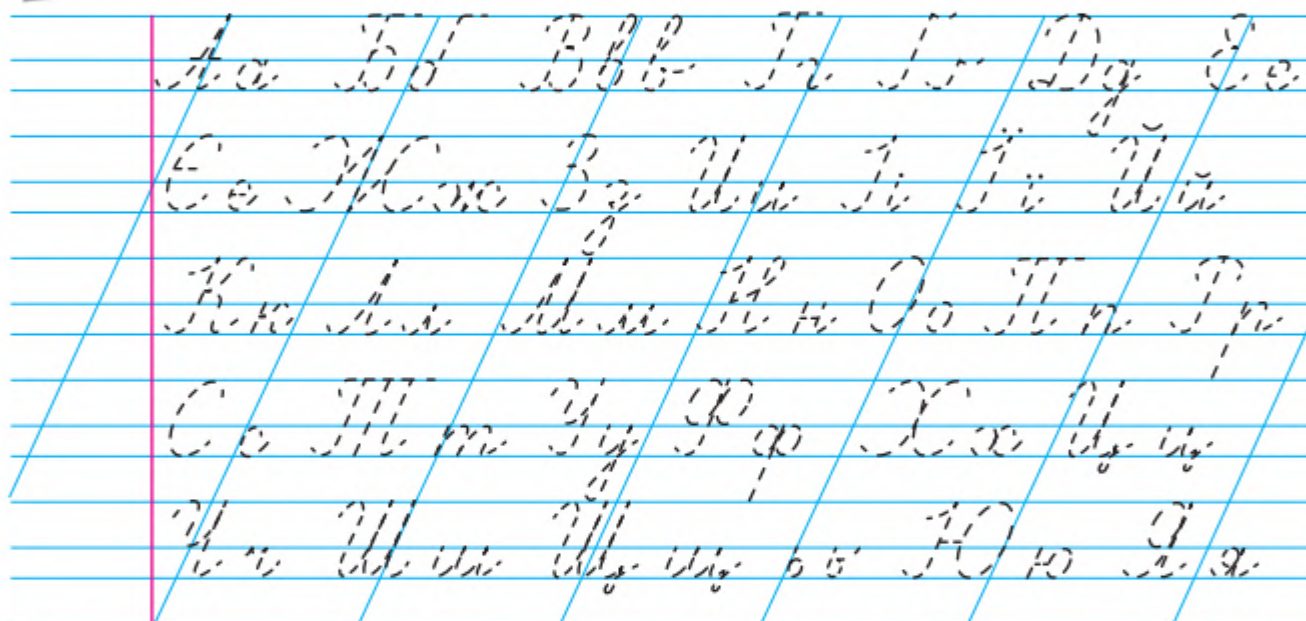
Яка перша буква?

Яка остання?

абетка = азбука = алфавіт

Наведи букви, які ти вмієш писати найкраще.

Напиши стільки разів слово **дякую**, скільки людей тобі допомагало вчитися читати і писати.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД

навчити
картинці

вдається
прочитай

відповідає
малюнком

Як кіт навчився читати

Вирішив Тарас навчити кота читати.

— Дивись, Філю, ось буква **А**.

— Няв! — відповідає Філя.

— Філю, ось буква **Б**е.

А Філя знов:

— Няв!

Нічого не вдається! Тоді знайшов Тарасик книжку, у якій на картинці був кіт. А біля малюнка підпис: «Няв».

— Нумо, Філю, прочитай, що тут написано, — сказав Тарас.

— Няв, — сказав кіт.

— Ура! — зрадів Тарас. — Я Філю читати навчив!

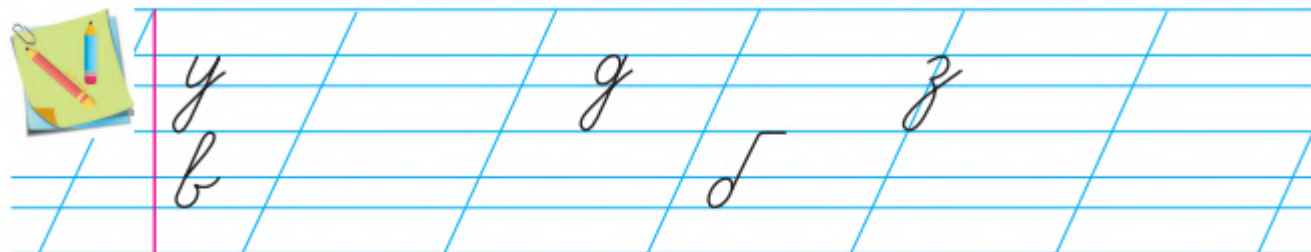
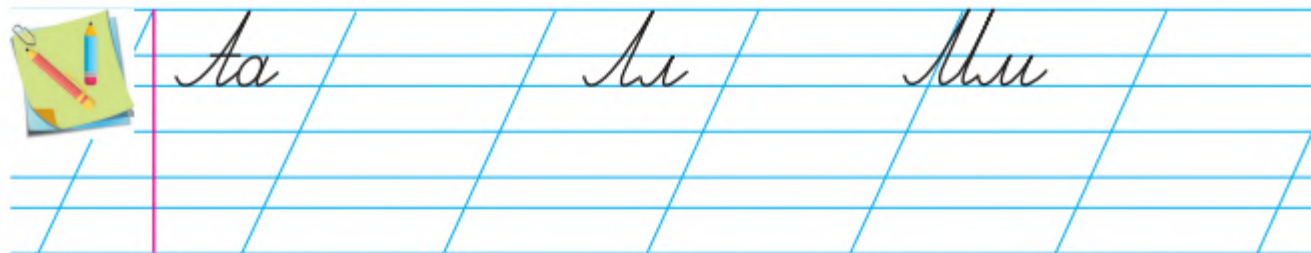

За Юлією Каспаровою

Перевірте одне одного за запитаннями.

- ✓ Як звали хлопчика?
- ✓ Яка кличка котика?
- ✓ Тарас хотів навчити Філю читати книжки чи ловити мишей?
- ✓ Як ви гадаєте, чому Тарас хотів навчити котика читати?

Познач ✓ пару слів, близьких за значенням.

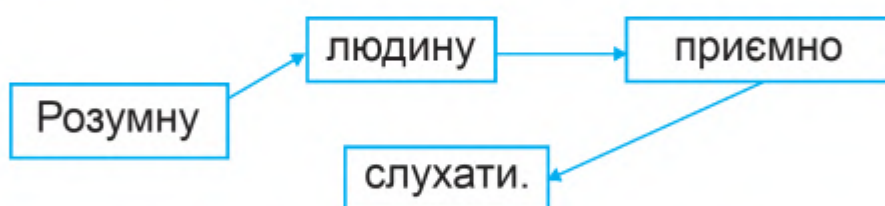
учениця — школярка

учениця — учителька

Познач ✓ пару слів із протилежним значенням.

працьовитий — лінивий

лінивий — ледачий

Напиши імена трьох дітей зі свого класу, які читають із задоволенням.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вчися швидко читати.

ри	ши	че
при	шила	чесала
прийшла	пришила	причесала

Лінива Оленка

Прийшла вранці Оленка в дитячий садочок.
— Чого це ти не причесана? — питає вихова-

телька.

— Бабуня не встигла причесати, — каже Оленка.

— А черевички чого брудні?

— Дідусь не почистив.

— А гудзика чого біля комірця немає?

— То вже я винна, — сказала Оленка. — Забула нагадати мамі, щоб пришила.

Борис Вовк

Перевірте одне одного за запитаннями.

- ✓ Оленка ходила до дитячого садка чи до школи?
- ✓ Хто мав почистити черевички дівчинці?
- ✓ Яка Оленка: працююча чи лінива?
- ✓ Хто допомагає вам збиратися до школи?

1 Маленька	2 праця	4 за
6 безділля.	3 краща	5 велике

Зафарбуй відповідну комірку.

Так	Проблема	Ні
	Чи потрібно самому / самій стежити за своїм зовнішнім виглядом?	
Висновок.		

Ши Шй Шш Шщ Шшш Шшшш Шшшшш

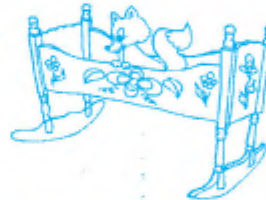
Запиши, які слова «грають у піжмурки». Постав до них запитання. Розфарбуй предмети, назви яких ти записав / записала.

барвінок

трактор

колиска

куріпка

Blank handwriting practice lines.

Спиши одне речення.

Тепер Оленка стала працювитою дівчинкою. Вона сама чистить свої черевички.

Blank handwriting practice lines.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Упізнай пташку. Де ти її бачив / бачила?

Продовж речення.

Сорока — це єдиний птах, здатний упізнавати себе в дзеркалі.

Сорока живе _____.

Сорока харчується _____.

Чому Сорока будує кілька хатинок

Легенда

У темному лісі жила-була Сорока-білобока. Мала вона діток маленьких у своїй хатинці.

Якось десь узявся дикий Кіт. Захотів він поласувати пташенятами. Довідалася про це Сорока.

Забрала вона своїх діток і втекла. Відтоді Сорока будує кілька хатинок, щоб було де сховатися.

Перевір себе за завданнями.

✓ Оціни казку. Продовж речення.

Я оцінюю казку на , тому що

✓ Прочитай, називаючи пропущені слова.

У темному лісі жила-була Та якось десь узявся дикий Захотів він поласувати Забрала Сорока-білобока своїх діток і Відтоді сорока буде кілька

✓ Що цікавого ти дізнався / дізналася сьогодні про сороку? Розкажи, де ти можеш використати ці знання.

Установи відповідність між друкованими і рукописними буквами. Запиши рукописні букви.

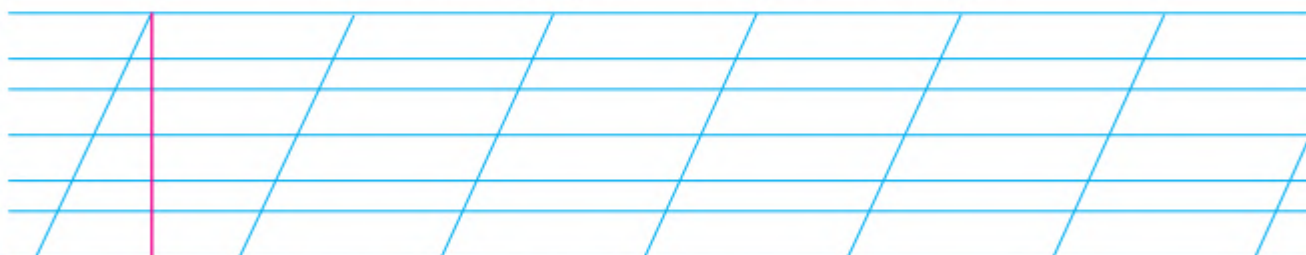
Є ж С х Ж є с Х

С є Ж с Є х ж Ж

Поміняй склади місцями, склади і запиши речення.

лаСи та зумро — сакра нилюди.

Запиши відомі тобі назви птахів.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Лабіринт «Які колоски заховалися?» Зафарбуй назви колосків у різні кольори.

ж	я	о	в	е	с	я
и	ч	м	ї	н	ь	ц
т	о	п	ш	е	н	и

Співучі колоски

Ой летіли три синиці,
впали-сіли при пшениці.
А пшениця доспіває,
а в пшениці хтось співає!
Три синиці щебетали,
одна в одної питали:
— Хто це, хто воно, сестриці,
так співає у пшениці?
— То колосся налилося,
розспівалося колосся.
— О, яких-то див буває!
А чому воно співає?
— А тому, що налилося
та дорідним удалося,
і само зраділо тим,
що дозріло не пустим.

Олександр Пархоменко

Перевір себе за запитаннями. Обведи правильну відповідь.

- ✓ Скільки синиць прилетіло на поле?
 - а) 3;
 - б) 4.
- ✓ Яке колосся побачили синиці?
 - а) співуче;
 - б) спіле.
- ✓ Чому колосся співало?
 - а) мало гарний настрій;
 - б) дозріло не пустим.
- ✓ Що тебе здивувало в цьому вірші?

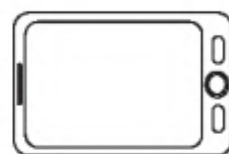
к

К

Костик

Склади й запиши речення за малюнками. Обведи протилежні за значенням слова.

Морозиво ... , а чай

Комп'ютер ... , а планшет

Blank handwriting practice lines for writing the sentences above.

Спиши назви польових рослин.

Пшениця, жито, троянда, овес.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Якщо чемний, друже, ти,
то посієш зерна доброти.
Друзів матимеш хороших:
«вибач», «дякую» і «прошу».

Світлана Ходій

Гра «Знайди чарівні слова».

будь **вибач** о л дя ку ю л ка про шу л ру л

Які ще «ввічливі» слова вам відомі? У яких ситуаціях ви їх уживаєте?

Як бджола знаходить квітку конвалії

Вилетіла з вулика бджілка. Літає над пасікою й прислухається. Чує: десь далеко-далеко дзвонять голосні дзвіночки. Летить бджілка на музику дзвіночків. Прилітає до лісу. А то дзвонять квіти конвалії. Кожна квітка — маленький срібний дзвіночок. Усередині — золотий молоточок. Б'є молоточок по сріблу — лунає

дзвін, аж до пасіки лине. Ото так конвалія кличе бджілку. Прилітає бджілка, збирає з квітки пилок і каже:

— Дякую, квіточко...

А квітка мовчить. Вона лише зняковіло опускає голівку.

Василь Сухомлинський

Перевір себе.

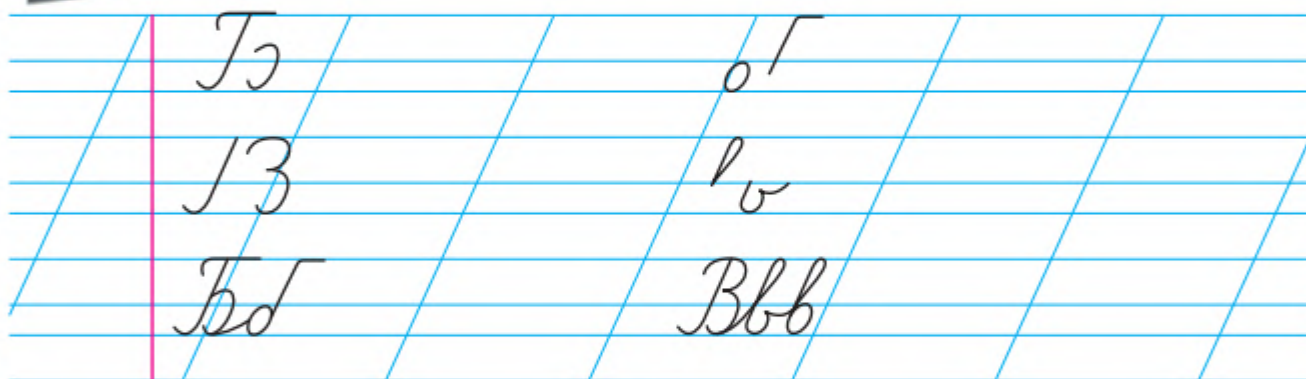
- ✓ Як ти вважаєш, які слова вказують на дії конвалії? А які — на дії бджілки? Доведи свою думку.

літає збирає дякує
вилетіла прислухається прилітає

Упізнай букви за елементами. Запиши.

З'єднай стрілками частинки слів. Запиши:

- слово, у якому більше звуків, ніж букв;
- слово, у якому більше букв, ніж звуків.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Розгадай ребус.

Що ви знаєте про жука-сонечко? Де можна дізнатися про потрібну вам інформацію?

Переглянь відео і дізнайся цікаві факти про цю комаху.

Вчися швидко читати.

жук

лопотіло

розплющити

павук

перевело

роззиратися

слимак

затремтіло

розсердитися

Сонечко

Казка

Все почалося із раннього ранку. Лісом бігла дівчинка й співала: «Сонечко, сонечко! Визирни в віконечко!»

Сонечко почуло, що його кличуть, і визирнуло. А дівчинка зовсім і не йому співала, а тому сонечку, що на небі. Та однаково вже був ранок, і треба було прокидатися. От сонечко й вилізло зі своєї хатки під гілкою осики. Розплющило очі й почало роззиратися.

Молоді зелені листочки на деревах лопотіли під вітром. А коли сонечко перевело погляд на рідну осику, то аж затремтіло. Гілку, під якою воно спало, було не впізнати.

— Чому це ти надумала зробити своє листя покрученим?— спитало сонечко в осики.

— Хіба це я надумала? — затремтіла осика. — Я тепер загину, зовсім загину.

— Чому загинеш? — перелякалося сонечко.

— Через мою гостинність, — вела далі осика. — Восени я давала притулок і жукам, і павукам, і метеликам, і слимакам. Вони всі поховалися в моєму корінні, під моїм листям, а тепер їдять мене. І я з тим нічогосінько не можу зробити.

Сонечко побачило, що дрібна зелена тля сидить на листі доброї осики й безсоромно їсть його. Воно розсердилось і враз накинулось на зелену тлю.

— Ой, їх багато! — тремтіла осика. — Хіба ти подумаш усіх?

— Я покличу своїх родичів! — гукнуло сонечко. — Не бійся, ми врятуємо тебе!

Невдовзі до осики прилетіли всі сонечкові родичі й накинулись на зелену тлю.

— Ми будемо тут доти, поки не поїмо всіх комах, —
сказало найстарше сонечко.

Осика так зраділа, що аж затремтіла. Та вона, щоправда,
завжди тремтіла.

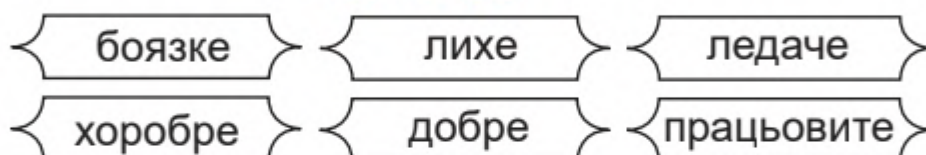
За Оксаною Іваненко

Перевір себе.

- ✓ Яка біда трапилася в осики?
- ✓ Хто допоміг осичі?
- ✓ Уяви, що тобі потрібно розповісти друзям про сонечко з казки.
Які із запропонованих слів ти використаєш у розповіді?

сонечко

Ооо

Ююю

Пройдіть буквений квест. Утворіть і запишіть слова.

каюта

1 2 3 4 5

4 3

пальто

1 2 3 4 5 6

3 4 1

кран

1 2 3 4

3 4

пилка

1 2 3 4 5

1 5

люпин

1 2 3 4 5

3

ірис

1 2 3 4

1 2

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

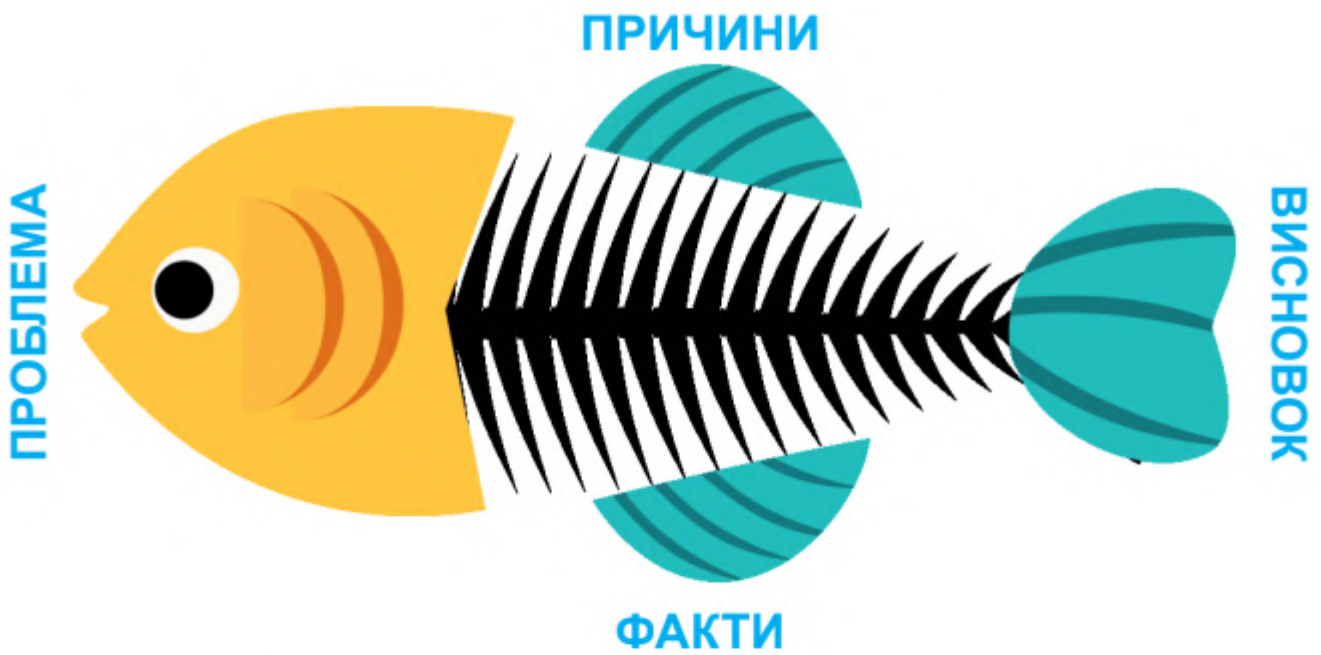

Грушка

В хаті пригода: грушка пропала.
Ще нещодавно у мисці лежала.
Мама схвильована, татко сумує...
Хто ж від халепи родину врятує?
Хочу-не хочу, а все-таки мушу
взятись за справу про зникнення груші.
Спершу з'ясую обставини діла:
груша та пахла чи, може, смерділа?
— Дуже духмяна була, — каже мама, —
дуже пахтіла квітками й медами.
— Може, нестигла чи кисла? — питаю.
— Стигла, як сонце, — татусь заявляє.
— Мабуть, маленька, червива, погана?
— Ні! Соковита, велика і гарна!
— Так я і знав, — мовлю нарочіто. —
Все. Заспокойтеся. Справу розкрито.
Мама просяяла! Тато розцвів!
— Де вона?! Що з нею?!
— Я її з'їв!

Сашко Дерманський

Проблема

Грушка пропала.

Причина

Мама схвильована.

Татко сумує.

Треба врятувати родину від халепи.

Факти

Дуже духмяна.

Пахтіла квітками й медами.

Стигла, як сонце.

Соковита, велика і гарна!

Висновок

Справу розкрито.

Мама просяяла!

Тато розцвів!

Виявляється, детектив грушку з'їв!

Утікач

В печі пеклося п'ять хлібин
і хтось малесенький один.
Ну як він звався? Відгадай!
То не калач, не коровай.
Він ледве спікся — з печі скік,
від баби й діда швидко втік!
Та і від мене втік він теж.
Стривай, бо в лісі пропадеш!
Там вовк і заєць — стережись,
ще там ведмідь і хитрий лис.
Він покотився на лужок,
рум'яний круглий (жодогоу)

Микола Петренко

Перевір себе.

- ✓ Хто втік від баби й діда?
- ✓ У рядку «заховалися» назви звірів, від яких утік колобок. Відшукай їх.

іль **вовк** олзаєцьодведмідьсолискапъ

Колобок на новий лад

Уявіть: Колобок повернувся до діда з бабою. Послухайте, про що вони розмовляють.

Дідусь:

— Де ж, малесенький, круглесенький, бував?
По яких стежках ти простував?
Я ходив тебе шукати в ліс.
Ну, а баба виплакала море сліз.

Бабуся витирає очі краєм хустки.

Колобок:

— Та не плач, бабуся, ось живий же я! І для вас ось розповідь моя.

Люди й звірі всі забули навіть про торти, перейшли на моркву й буряки. Так що ліс мені був другий дім. І ніхто мене у ньому не над'їв.

Зайця в лісі бачив — він у ньому гід*. Про весняні квіти розповідь повів. Прочитали з ним разом усі книжки. І тепер я знаю, що природу треба берегти! Ну а вовчик навесні лиш співає всім замріяні пісні.

Розмовляв я дуже мало з ним. Лиш веснянку гарну з вовком розучив.

А з ведмедем грав у теніс я. Після сплячки в нього техніка не та, не та!

Хитра лиска вже забула про підступність, злість. Буряки і моркву теж лиш їсть. П'є водичку з джерела, щоб фігура дуже гарною була.

Находився, набродився. Та найкраще там, де жде мене рідня.

Світлана Ходій

*Гід — екскурсовод.

Розіграйте з однокласниками виставу. Складіть власну казку.

Спиши речення в тій послідовності, у якій Колобок розказував дідусеві й бабусі про свої пригоди.

А з ведмедем грав у теніс я. Вовчик навесні лиш співає всім замріяні пісні. Хитра лиска вже забула про підступність, злість. Зайця в лісі бачив — він у ньому гід.

Handwriting practice area with a grid of blue lines and a vertical pink margin line on the right side.

Запиши назву казки, яку ти читаєш чи плануєш прочитати.

Handwriting practice area with a grid of blue lines and a vertical pink margin line on the right side.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Гра «Назви одним словом».

Дуб, сосна, граб — ... Лось, олень, кабан — ...

Кабан під дубом

Українська народна казка

Жив у лісі Кабан, годувався жолудями великого Дуба. Наївся раз добряче жолудів та й почав підривати коріння Дуба.

— Навіщо ти риєш? — питає Дуб. — Там моє коріння. Як підриєш, то всохну.

— То й сохни! — відказує Кабан. — Що мені? Щоб жолуді були!

— Жолуді з мене! — каже Дуб.

А дурний Кабан не слухає. Щодня він рив під Дубом яму. Незабаром Дуб всох і перестав родити жолуді.

Аж тоді зрозумів Кабан, який він був нерозумний.

Перевір себе.

- ✓ Про що просив Дуб Кабана?
- ✓ Відшукай у тексті речення, які потрібно читати здивовано, зі злістю. Навчися їх читати виразно.

Обговоріть, чому всох Дуб. Розкажіть цю історію від свого імені.

Який інший заголовок можна придумати до казки? Запиши.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Чи знаєш ти?

З маленького жолудя виростає могутній дуб.

Це дерево поширене на всій території України. Заввишки може сягати сорока метрів! Живуть дуби довго. У Закарпатській області можна побачити дерево, якому понад одну тисячу триста років. Його стовбур завширшки 9 метрів 60 сантиметрів.

Цей дуб живе так довго, бо його бережуть люди. А як ти дбаєш про дерева?

Аа Мм Му

Випиши з тексту перші два речення.

Blank handwriting practice lines for copying the first two sentences.

Прочитай текст. Після кожного речення став позначку:

— мені це відомо

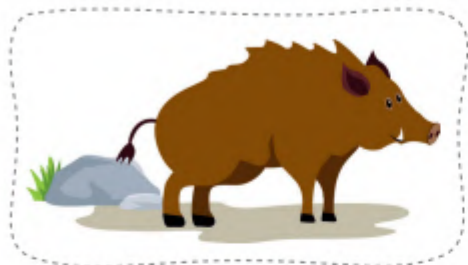
— мені це невідомо

— ця інформація для мене нова

— я хочу про це запитати

Дикі свині

Дикі свині є предками сучасних свійських свиней. Оселяються вони в густих вологих лісах, чагарникових заростях, в очереті, на болоті. В заболочених місцях легко пересуваються, люблять купатися в калюжах. Для відпочинку влаштовують лігва: риють ями, вистилають їх мохом, сіном, сухим листям. У пошуках корму або тікаючи від ворогів, дикі свині легко перепливають річки та озера. Дикі свині можуть пропливати відстань до восьми кілометрів.

Знайдіть слова. Зафарбуйте відповідні комірки в різні кольори. Розкажіть одні одним, чим цікаві тварини.

ж	б	т	ц	а	п	ж	г	т	б
л	и	с	и	ц	я	т	б	г	ж
г	т	в	і	в	ц	я	ж	г	б
ж	г	б	ж	к	і	ш	к	а	т

Які тварини живуть у парку чи в лісі поблизу тебе? Запиши.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Гра «Знайди слово». Прочитай без букви **у**.

укіуузкаууубеуруізкау

Хто біліє, хто бігає

До білої берізки
примчала чорна кізка.
Розплакалась берізка,
зронила роси-слізки:
— Ну, чом, скажіть, берізки
не бігають, мов кізки?!

Спинилась кізка різко:
звідкіль це тут берізка?
В задумі стала кізка,
кап-кап на землю слізки:
— Ну, чом же чорні кізки
не білі, мов берізки?

Враз кізка і берізка
утерли дружно слізки:
— Біжи, вистрибуй, кізко!
— Рости, білій, берізко!
Помчала далі кізка.
Біліє вслід берізка.

Марина Павленко

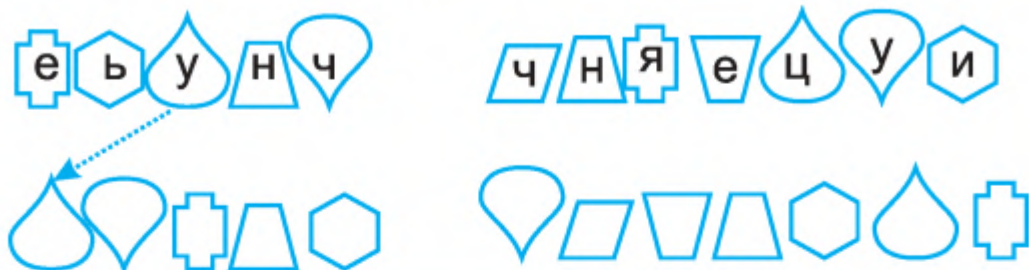

Упізнай букви за елементами. Запиши.

ч			у			
ч			у			

Упиши у фігурки другого ряду відповідні букви. Запиши слова, що утворилися.

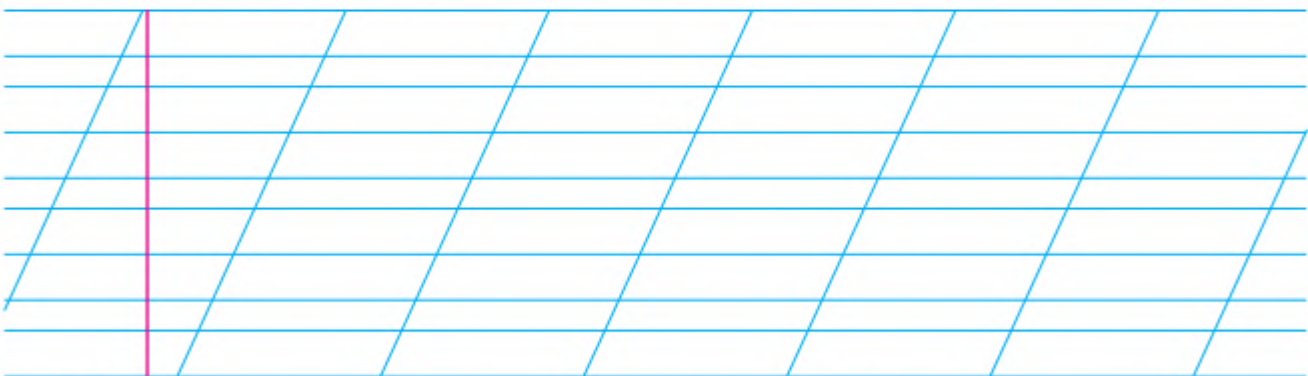

Позмагайтеся:

- хто швидше промовить скоромовку;
- хто швидше прочитає скоромовку.

Чепурна черепашка частувала чудового зайчика чорничним варенням.

Запиши скоромовку з пам'яті або спиши.

Запиши три слова, у яких є буква **ч** або **у**.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Загадкова грядочка

Українські народні загадки

Сімсот соколят
на одній подушці сплять.
(жнитвно)

Що за коні
в гаю на припоні?
Довгасті, голчасті,
зеленої масті,
нікого не возять,
лише солі просять.
(огірці)

Сидить баба на грядках,
вся закутана в хустках.
(капуста)

Стоїть півень в квітнику
у червонім ковпаку.
(мак)

Сидить панна у світлиці
молода, червонолиця.
Хто до неї завітає —
вітамінами вгощає.
(морква)

Запиши відгадки до загадок.

Прочитай і пронумеруй так, щоб утворилася загадка.

Що це, діточки, хто знає?

в небо кинув темно-синє,

звідти серпиком звисає.

Хтось тоненьку скибку дині (чтвсршн)

За Олександром Прилуцьким

Прочитай і відгадай загадку.
Спиши.

Картопля, морква і петрушка —
смачна ж у мене буде ... (акшю).

За Юлією Смаль

Handwriting practice lines for the second riddle.

Прочитай і відгадай загадку. Спиши її.

Я йду — він залишається. (ршд)

Handwriting practice lines for the third riddle.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вчися швидко читати.

чари ходити вертатись
чарівниця приходить повертатись

Казка-загадка

Якась чарівниця перетворила трьох жінок у квітки на полі. Одній з них дозволено було на ніч ходити додому, бо в неї була дитинка мала.

Одного разу перед світанком та жінка й каже своїй матері:

— Оце мені треба повертатись до своїх подруг, щоб квіткою пишатися в полі. Ви, мамо, незабаром прийдете до нас на поле. Якщо мене впізнаєте й зірвете, то я назавжди залишуся з вами.

Усе так і здійснилось.

От тепер і здогадайтеся, як мати впізнала свою дочку. Адже всі три квітки були однаковісінькі!

?

А мати через те впізнала свою квітку-дочку, що на ній роси не було. А роси не було через те, що дочка була вночі удома. Вона не стояла квіткою надворі в холодну пору, коли падає роса. Інші ж квітки стояли.

Перевір себе.

✓ Продовж речення.

Дочка попросила в матері... . Мати упізнала свою дочку через те, що... .

Утвори і запиши нові слова.

Чарівниця

ніч

?

?

--	--	--	--	--	--	--

Зафарбуй відповідну комірку. Поясни свій вибір.

так

Чи потрібні нам загадки?

ні

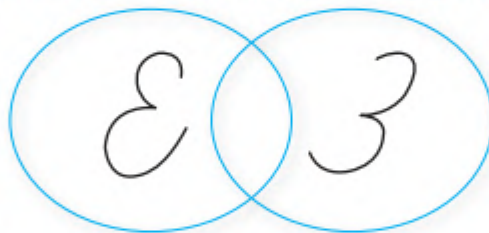
Ее

Зз

Порівняйте, користуючись запитаннями.

відмінне спільне відмінне

1. Це звуки чи букви?
2. Вони друковані чи рукописні?
3. Які відмінності в написанні цих букв?
4. Які звуки вони позначають: голосні чи приголосні?
5. Наведіть приклади слів із цими буквами.

• Запиши три слова з буквами **Е, е**.

• Запиши три слова з буквами **З, з**.

--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Айстри

Побачив Сергійко у дворі сестру Юлю й одразу до неї.

— Дивись, які насінинки, — і розтулив кулак. — З них айстри будуть. Дядько Семен дав.

Про що ти дізнався / дізналась? Що буде далі?

— Дай мені, — попросила Юля.

— Не дам, я сам посаджу!

Дуже схотілось Юлі виростити свої квіти. Вона вже давно про це мріяла.

— Хочеш, — запропонувала вона братові, — бери за них мої кольорові олівці.

Про що ти дізнався / дізналась? Що буде далі?

Повагався трохи Сергійко і згодився: виміняв олівці на чотири насінинки, а решту собі залишив.

Посадила Юля насінинки в горщик. Щодня поливала. А як з'явилися стебельця — горщик на балкон поставила. Щоб і сонце пестило квіти, і дощик напував. Чудові в неї вирости айстри! А Сергійкові насінинки так і лишились лежати в коробочці.

Прийшли якось до мами гості та й кажуть:

— Які у вас гарні квіти! Де ви їх узяли?

Почервоніла Юля від похвали і зніяковіло усміхається.

А тут Сергійко:

Про що ти дізнався / дізналась? Що буде далі?

— Це мої айстри.

— Як це твої?— здивувалась Юля.

— А я ж тобі насінинки дав! Пам'ятаєш?

— Так то ж насінинки, а не квіти.

Олег Буцень

Перевір себе за завданнями.

- ✓ Чиї насправді квіти? Дай відповідь на запитання, продовживши речення.

Я вважаю, що... . Тому що... .

- ✓ Обведи варіант правильної відповіді.

Хто дав Сергійкові насіння квітів?

а) Дядько Семен; б) сестричка Юля.

На що Сергійко виміняв насінини?

а) На морозиво; б) на олівці.

- ✓ Уяви, що ти потрапив / потрапила в сюжет оповідання.

Що можна порадити Сергійкові?

- ✓ Виконай завдання на вибір.

1. Склади розповідь від імені Юлі.

2. Склади розповідь від імені Сергійка.

3. Склади розповідь від імені квітів.

Запиши імена персонажів оповідання.

ї

ї

їн

Спиши назви квітів.

Ірис, хризантеми, нарциси, айстри, жоржини.

--	--	--	--	--	--

Спиши. За нагоди проведи дослід.

Посадила Юля насінинки. Щодня поливала. А як з'явилися стебельця, — горщик на балкон поставила. Щоб сонце пестило і дощик напував.

--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вправа «Квест». Запишіть відповідь.

Вчися швидко читати.

дзвін

в'я

жарт

дзвонила

в'язала

жартувала

подзвонила

зав'язалася

пожартувала

Мобільна розмова

Вчила азбуку Марічка
і в'язала рукавички.

А у неї під ногами
киця гралася клубками.

Та зненацька до Марічки
подзвонила Оля Чічка.

І у них за словом слово
зав'язалася розмова:

— Ал-ло!..

Це вам дзвонять з еНеЛО*!..

Що, Марічко, не впізнала?..

Це я так пожартувала...

Так, це Оля... Так, зі Львова...

Як там справи?..

— Та чудово...

— А здоров'я?..

— Слава Богу...

— Що нового?..

— Та нічого...

*НЛО — нерозпізнаний літальний об'єкт.

І так далі, і так далі —
почалися тралі-валі...
А тим часом наша киця
узяла у лапки спиці
і зв'язала для Марічки
спершу ліву рукавичку,
потім праву дов'язала.
А розмова все тривала,
все тяглася та розмова,
наче нитка кольорова,
із якої для Марічки
киця в'яже рукавички.
Ось поміє посуд киця,
підмете хвостом у хаті,
а тоді, як учениця,
буде азбуку вивчати,
щоб читать казки рядочками
про пригоди пана Коцького.

Анатолій Качан

Перевір себе.

- ✓ Що робила Марічка? А киця?
- ✓ Для кого киця в'язала рукавиці?
- ✓ Про чиї пригоди хоче прочитати киця?

Обговоріть, чи вміють дівчатка вести телефонну розмову. Складіть свій діалог. Уникайте таких помилок, яких припустилися Марічка й Оля.

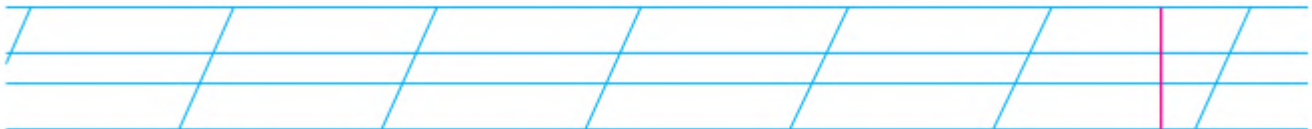

Поміркуй, як закінчити речення. Запиши.

Дівчата розмовляють телефоном.
на подвір'ї.

Киця зв'язала шарф.
 рукавиці.

Віднови уривок із вірша.

Вчила азбуку _____
і в'язала _____ .
А у неї _____
киця _____ .

Зафарбуй відповідну комірку. Поясни свій вибір.

так	Я прочитав / прочитала вірш.	ні
так	Марічка вчила азбуку.	ні
так	Марічка зателефонувала Олі.	ні
так	Наша киця взяла в лапки спиці.	ні

Чим ти любиш займатися у вільний час? Запиши.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Гра «Відшукай назви ягід».

іль малина осуниця од смородина сьполуниця ув

Полуниці на вареники

Біля хати дозрівають полуниці.

Бабуся підкликала Андрійка й сказала:

— Тепер наглядай, онучку, за грядкою. Встережеш — будуть тобі вареники з полуницями.

Щодня Андрійко поливає грядку криничною водою й приказує:

— Швидше дозрівайте, полунички!

Якось прибіг до Андрійка Тимко. Зиркнув на грядку й захоплено вигукнув:

— Скільки ягід! Дай скуштувати.

Андрійко ніколи не скупився. Зірвав йому кілька.

— Зачекай, Тимку. Полуниці ще не достигли.

З'їв Тимко полуниці й спитав:

— Хочеш погратися в піжмурки?

— Хочу, — зрадів Андрійко.

— Цур! Я першим жмурюся, — сказав Тимко.

— Добре, — мовив Андрійко. — Як сховаюсь, то нізащо не знайдеш!

І хлопчик загубився на городі. Сидів між високими соняшниками, сидів, а потім подав голос:

— Тимку, я ту-ут!

Не чути відповіді. Підхопився Андрійко, побіг до хати.
Глянув — а на грядці сліди від ніг.

Стебла поламані, листочки прим'яті.

Присів Андрійко біля стоптаної грядки й тихо сказав:

— А я хотів пригостити тебе, Тимку, варениками з полуницями...

Володимир Сенцовський

Перевір себе.

✓ Згадай і познач ✓, як сказано в тексті:

Щодня бабуся поливає грядку.

Щодня Тимко поливає грядку.

Щодня Андрійко поливає грядку.

Гра «Кубик запитань». Дайте відповіді на запитання.
Черговість визначаєте за допомогою кубика.

1 крапка. Хто є персонажами оповідання?

2 крапки. Чому Андрійко обманув Тимка?

3 крапки. Чи справді Тимко дав кілька ягід Андрійкові?

4 крапки. Що ти відчував / відчувала, коли читав / читала про те, як Тимко обманув Андрійка?

5 крапок. Якою має бути кінцівка, щоб ти відчував / відчувала радість?

6 крапок. Які поради ти даси Андрійкові?

Випиши з тексту речення, яке складається з чотирьох слів.

Склади й запиши прислів'я. Кому ти можеш сказати його: Тимкові чи Андрійкові?

6 гривня.

4 ніж

1 Краще

2 зароблена

5 крадена

3 копійка,

--	--	--	--	--	--	--	--

Вареники — одна з найпоширеніших українських страв. Чимало людей люблять смакувати варениками. Адже вони щоразу мають різний смак завдяки різним начинкам.

Продовж розповідь про вареники, відповівши на запитання. Відповіді запиши.

- ✓ Хто у твоїй родині готує вареники?
- ✓ Чи любиєш ти їсти вареники?
- ✓ Вареники з якою начинкою тобі найбільше смакують?

--	--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Відгадай загадку.

Морква, біб і цибулина,
 бурячок і капуста,
 ще й картопля — шусть у горщик.
 Ну й смачний ми зварим
хптmdog

Що ви знаєте про борщ?

Борщ — наша гордість

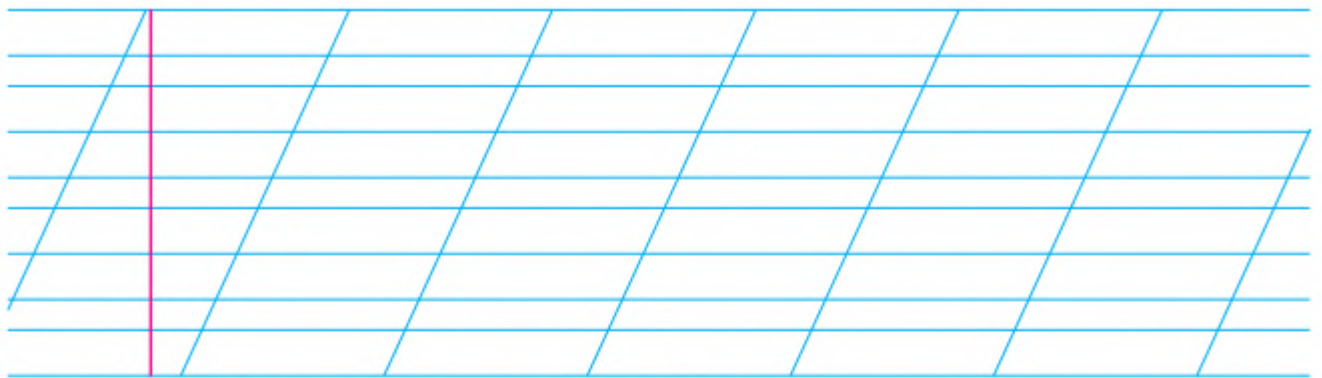
**Борщ — це гордість та куль-
 нарний символ нашої України.**

Рецептів борщу існує багато.
 Адже кожна господиня має свій. **Хтось
 любить борщ із квасолею, хтось
 готує без капусти. А хтось варить його із гриба-
 ми.** Доволі часто рецепти борщу в сім'ях дбайливо пере-
 дають від покоління до покоління. А деякі родини їх навіть
 тримають у суворій таємниці.

Спиши виділені в тексті речення.

Handwriting practice lines consisting of a grid of blue lines with a vertical pink line on the right side.

Люба матуся варила обід —
все готувала з любов'ю, як слід.
Картоплю, капусту кришила у горщик,
червоний буряк — смакота, а не борщик!
Посуд чистенько в воді полощу:
лий, українського, мамо, борщу!
Страва чудова — я знаю й сама —
кращої точно у світі нема.

За Любов'ю Яковенко

Склади та запиши прислів'я.

2усьому **1** Борщ — **3**голова.

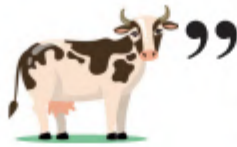

Запиши, що входить до складу борщу, який ти їв / їла.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

С**К**

ба	●	ба
до	●	ба
та	●	то

яс	●	на
вес	●	на
сон	●	це

сум	●	но
ста	●	ло
ма	●	лих

Букет скоромовок

Сонце, сонце ...

Сонце, сонце,
даль ясна.
Ні, не сон це,
а весна!

Ліна Біленька

Сто кульбабенят

Бубоніла діду баба:
— Ой не дмухай на кульбабу,
бо з кульбаби полетять
сто малих кульбабенят.

Оляна Рута

Горошина та біб

Жив Біб
сто діб.
На сто першу добу
сумно стало Бобу.
Бубонить собі Біб:
— Знайти б друга собі... —
Диб, диб
та й побрів
у горох через рів.
Подружили собі
горошина та Біб.

Андрій Німенко

Позмагайтеся:

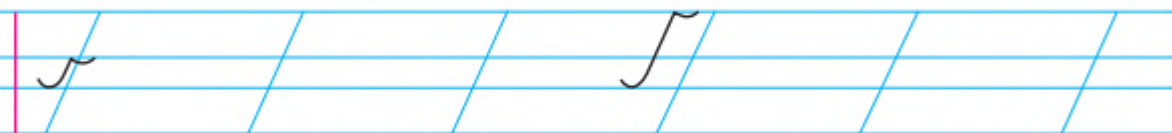
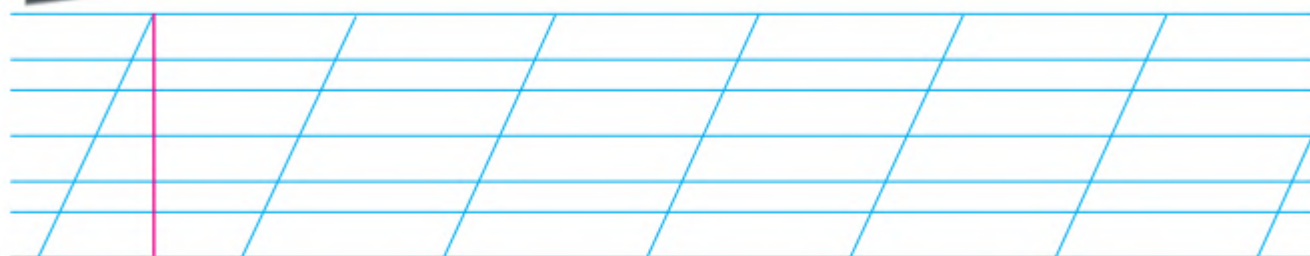
- хто швидше промовить скоромовку;
- хто швидше прочитає скоромовку.

Каша в кишені кошлатого кошеняти з кошиком.

Марина Степанська

Закрий скоромовку листочком. Запиши з пам'яті.

Устав пропущені букви. Утвори з них слово.

А__рус, жол__дь, __иня, __вірі, часн__к, ра__ета.

Поміркуй, як закінчити речення. Запиши.

Ґердан виготовляють

з бісеру.

з ґудзиків.

Аґрус росте

в саду.

на полі.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вчися швидко читати.

негарне

неправда

потихеньку

банькате

закричало

подивилося

жовтороте

відповідає

з гордістю

Найгарніша мама

Випало Совеня з гнізда та й повзає лісом. Далеко забилось, не може знайти рідного гнізда. Побачили птахи малого — негарного, з великою головою, вухатого, банькатого, жовторотого та й питають дивуючись:

— Хто ти такий? Де ти взявся?

— Я — Совеня, — відповідає мале. — Я випало з гнізда, не вмію ще літати і вдень дуже погано бачу. Я шукаю маму.

— Хто ж твоя мама? — питає Соловей.

— Моя мама Сова, — гордо відповідає Совеня.

— Яка ж вона? — питає Дятел.

— Моя мама найгарніша.

— Розкажи, яка ж вона, — питає Дрізд.

— У неї голова, вуха й очі такі, як у мене, — відповідає з гордістю Совеня.

— Ха-ха-ха! — зареготали Соловей, Дятел і Дрізд. — Та ти ж потвора. Виходить, і мати твоя така сама потвора.

— Неправда! — закричало Совеня. — Мама в мене найгарніша.

Почула його крик Сова, прилетіла, потихеньку взяла Совеня за лапку й повела до рідного гнізда.

Совеня уважно подивилося на свою маму: вона була й справді для нього найгарніша!

За Василем Сухомлинським

Поміркуйте, де сховалися помилки.

— Я — каченя, — відповідає мале.

— Моя мама Ворона, — гордо відповідає Совеня.

— Моя мама найсимпатичніша.

Намалюй свою маму.

Місце для малюнка

Запиши, яка твоя мама.

Handwriting practice lines consisting of a top blue line, a middle blue line, and a bottom blue line. The space between the middle and bottom lines is divided into six slanted rectangular boxes by diagonal lines. A vertical red line is drawn at the beginning of the first box.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

З Києм, як засновником Києва, уперше нас знайомить Нестор Літописець: «Було троє братів: один на ім'я Кий, другий — Щек і третій — Хорив, а сестра їхня була Либідь».

Саме Кий дав ім'я одній з найдавніших столиць Європи. Так народилася Київська держава. Столиця рідної, незалежної України.

Не забувай свого коріння!

За Любов'ю Яковенко

Наша ненька — Україна

Я — зерня, ти — колосочок,
я — дочка, а ти — синочок,
я — верба, а ти — калина,
наша мова — солов'їна!
Я — озерце, а ти — море,
я — гора, а ти — простори,
я — лісок, а ти — тополя,
я — свобода, а ти — воля!
Я — криничка, а ти — сонце,
я — хатинка, ти — віконце.
Українська ми родина,
наша ненька — Україна!

Ксенія Бондаренко

Перестав букви так, щоб утворилися слова.
Запиши.

кадоч

носичок

ликана

--	--	--	--	--	--	--

Упиши відповідні слова з вірша на с. 57.

<i>Я</i> -	<i>, а ти</i>
<i>Я</i> -	<i>, а ти</i>
<i>Я</i> -	<i>, а ти</i>
<i>Я</i> -	<i>, а ти</i>

Прочитай прислів'я. Як ти їх розумієш? Спиши
одне прислів'я на вибір.

Наша слава — Українська держава. За морем тепліше,
та вдома миліше. Людина без Вітчизни, як соловей без
пісні.

--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши
відповідну крапельку.

Розгадай ребус.

””

ЧИ

”

Зафарбуй відповідну комірку. Поясни свій вибір.

так

Чи потрібні лічилки?

ні

Букет лічилок

Їде заєць до малечі

Ечі-печі поза плечі,
їде заєць до малечі.
Трохи їде, трохи йде.
Десять рік перебрєде.
Як під вечір не наспіє —
десь, напевне, моркву сіє.
Поки виросла та морква,
на дворі малеча змокла.

Оксана Сенатович

Раз, два, три, чотири, п'ять! —
П'ятеро пташат летять! —
Перше, друге, третє... п'яте.
Йду четвертого шукати.

Дмитро Чередниченко

Скільки тварин згадується в лічилках?
Упиши в клітинку.

Ти — метелик,
я — джмелятко,
ти — маленький,
я — малятко.
Хто до танцю
має хист?
Хто найкращий
танцюрист?
З нас один
на луг летить.
У квітках
тобі жмурить.

Марія Людкевич

Запиши назви комах, про які йдеться в лічилках.

--	--	--	--	--	--	--	--

Лісова лічилка

Раз і два. Раз і два.
В нас лічилка — лісова!
В лісі — дерево дуплисте,
а в дуплі живе сова,
що жовтаві очі має,
спить — удень, вночі — літає.
Добрий сон, сові приснисть!
Я ховаюсь! Ти — жмурись!

Григорій Чубай

Десять жабок на ставку
рахували осоку:
— Раз — листочок,
— Два — листочок...
Всілись жабки на місточок.
Три, чотири, п'ять, шість, сім —
по листку не вийшло всім.
Скільки ще листочків взяти,
щоб всім жабкам їх роздати?

Марія Пономаренко

Коли діти промовляють лічилки?
Яку лічилку знаєш ти?

Запиши слова. Підкресли однією лінією слово, у якому найменше букв. Підкресли двома лініями слова, у яких є м'які приголосні звуки.

100лиця

100ю

ріА

ві7

віЗНА

100вп

пі2л

40А

7я

Запиши відповідь на запитання одним словом.

Скільки тобі років? Скільки дорослих у твоїй родині? Скільки в тебе друзів? Скільки сьогодні в тебе уроків? Скільки тваринок у тебе вдома? Скільки залишилося днів до вихідних?

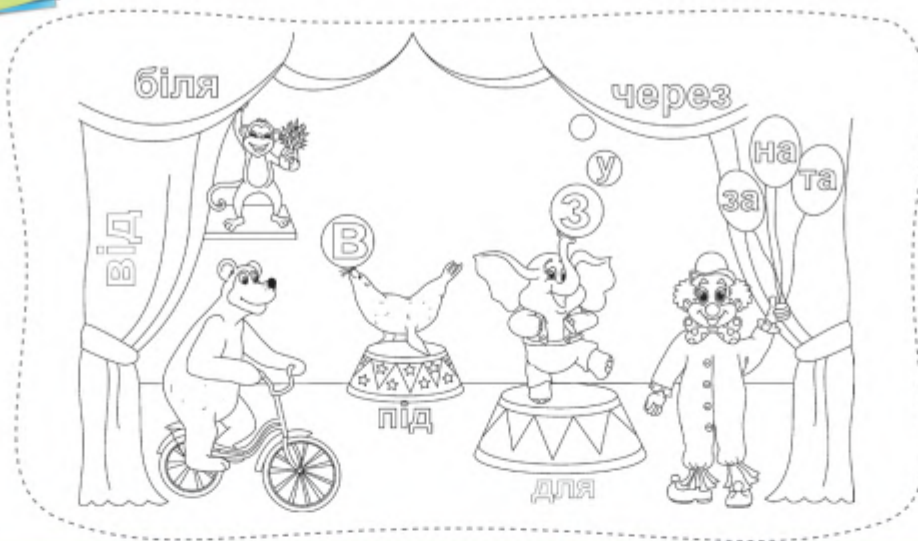
Запиши два слова, які відповідають на питання **скільки?**

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

На малюнку знайди та наведи кольоровими олівцями службові слова. Запиши їх.

Небилиця

Коза занявкала на ґанку,
замавав котик у дворі.
Пішла корова танцювати,
«Рох-рох» сказала дітворі.
У будці козлик кукурікнув.
Загавкав у хліві кабан,
перестрибнув через дверцята
і полетів собі на лан.

Володимир Кленц

Спиши третє речення. Підкресли службові слова.

Склади і запиши свою небилицю зі службовим словом.

Вчися швидко читати.

широкий
підійшов
заглядав

нахилився
прошепотів
схилившись

прокинеться
згорнувшись
шестирічний

Хлопчик та їжак

Шестирічний Миколка, схилившись, заглядав під широкий лопух. Я підійшов ближче.

— Можна й мені подивитися?

Миколка приклав до губів палець:

— Цс-с-с! Тихо, він спить, — прошепотів.

— Хто?

Хлопчик мовчки показав під лопух.

Я нахилився і побачив їжака. Він, згорнувшись у клубок, мабуть, спав. У колючій шубі йому нічого боятися.

— Молодець! — прошепотів я хлопчині. — Хай відпочиває.

— Може, то він після роботи. Втомився.

— А коли прокинеться, ти його додому забереш? — спитав я.

Хлопчик покрутив головою:

— Що йому в нас робити? А без діла пропаде, — як дорослий відповів мені.

— Ти любиш тварин?

— Люблю на них дивитися. Досі я ще ніколи не бачив живого їжака. Хай собі спить.

Ми полишили їжакову схованку.

За Григорієм Поволоцьким

Перевір себе.

✓ Обведи правильні відповіді.

Куди заглядав Миколка?

а) під широку лавочку; б) під широкий лопух.

Кого розглядав Миколка?

а) кошеня; б) їжачка.

Що зробить Миколка з їжачком, коли той прокинеться?

а) забере додому; б) залишить на волі.

Обговоріть у класі, що ви зробили б, побачивши їжачка.

Запиши три службових слова.

--	--	--	--	--	--	--	--

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вчися швидко читати.

відповідає

впораються

нагинається

посєрєдині

усміхається

відпочивати

застилають

розставляють

пластмасових

Бабусин помічник

Юрасик — перший бабусин помічник. Тільки вона принесе відро з водою і ганчірку — хлопчик тут як тут. Кидає свої іграшки і швидко зачоче рукави сорочки. Бабуся усміхається:

— Куди це ти, внучку, поспішаєш?

— Мити підлогу, — серйозно відповідає він і бере ганчірку.

— Ти грайся, сама помию.

— Ні, ні, я сам, — нагинається над відром з водою Юрасик.

І вони починають мити підлогу. Хлопчик ретельно витирає пилку під шафою, під ліжком, під столом. А бабуся миє посередині кімнати. Працюють мовчки. Іноді чути:

— Бабусю, у мене ганчірка брудна.

— Дай-но я виполощу.

Потім розставляють меблі на свої місця, застилають підлогу килимками. Коли і з цією роботою впораються, Юрасик запитує:

— А тепер що?

Бабуся йде до підвіконня.

— Квіти я вже полив, — усміхається хлопчик.

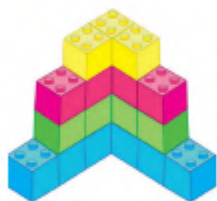
— Дякую. Тоді відпочивай.

Але Юрасикові нема коли відпочивати. Він сідає біля свого маленького столика і починає складати з пластмасових кубиків гараж для автомашини.

За Миколою Магерою

Позмагайтесь, хто швидше знайде в тексті речення, у яких згадуються зображені на малюнках предмети.

Гра «Кубик запитань». Черговість визначаєте за допомогою кубика.

1 крапка. Про що йдеться в оповіданні?

2 крапки. Чи допомагав Юрасик бабусі?

3 крапки. Чи задоволена була бабуся тим, що Юрасик їй допомагав?

4 крапки. Яким виросте Юрасик?

5 крапок. Чи правильно чинить Юрасик, що допомагає бабусі?

6 крапок. Що ви порадите дітям, у яких є бабуся?

Розкажіть одні одним, яку роботу ви вже вмiєте робити вдома, а якої хотiли б навчитися.

Пригадайте, як можна подiлити слово на склади. Зафарбуйте квадратик, який вказує на кiлькiсть складiв у кожному словi.

1 2 3

1 2 3

1 2 3

1 2 3

Правила переносу слiв

Слова переносять за складами: *ко-за, ко-ро-ва.*

Слова з одного складу не переносять: *кiнь, кiт, сом, нiч.*

Одну букву не залишають у рядку i не переносять у наступний рядок: *олень, осiнь, мрiя, язик, юнак, олiя.*

Зафарбуй фiгури зi словами, якi не можна перенести.

киця

свiято

дiм

лiс

хлiб

пень

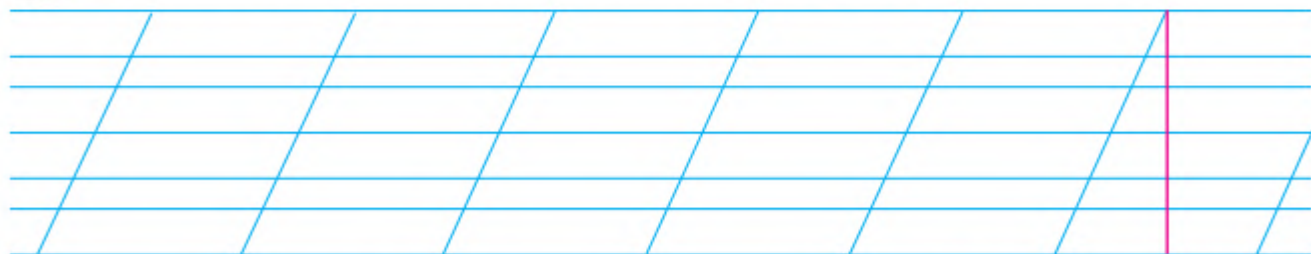
юнак

кран

Подiли за зразком слова для переносу.

Книга, пенал, зошит, глобус. *Зразок.* Сли-ва.

Оцiни свою роботу, позначивши вiдповiдну крапельку.

Вчися швидко читати.

сорочечка

випрасувана

відчинивши

замурзаний

насупившись

подивляться

Чий Максимко?

Ішов тато з роботи додому, аж дивиться — хлопчик стоїть. І такий замурзаний, що й очей не видно.

— Ти чий? — питає тато.

— Твій, — каже хлопчик. — Я ж Максимко.

— Ні, — сказав тато. — Свого Максимка я одразу впізнав би. Вранці, коли я йшов з дому, у нього личко було вмите. І штани були чисті, й сорочечка випрасувана. А ти на себе подивись!

— Це калюжа винна, — промовив насупившись Максимко. — Я йшов, ішов — і раптом дороги не стало, то я і потрапив у калюжу.

— Гарзд, — сказав тато. — Ходімо до нас. Нехай усі наші подивляться на тебе. Може, ти й справді наш Максимко.

Відчинивши двері, тато загукав:

— А йдіть-но всі сюди! Я ось хлопчика на вулиці зустрів, каже, що він — наш Максимко.

У коридор вибігли і мама, і бабуся, й дідусь. Але ніхто з них не впізнав хлопчика.

— Ні, це не наш синок, — сказала мама. — Я нашого Максимка одягла в усе чистеньке. Цього хлопчика потрібно відвести назад.

Тоді Максимко у відчаї як закричить:

— Швидше скупайте мене і побачите, що я — ваш!

Андрій Коцюбинський

Перевір себе.

- ✓ Чому тато «не впізнав» Максимка?
- ✓ Що попросив зробити Максимко, щоб його впізнали?

Гра «Установи відповідність».

- Ніхто з родини «не впізнав» хлопчика.
- Тато побачив замурзаного хлопчика.
- Максимко у відчаї закричав.
- Уранці Максимко був чистим.

Збери прислів'я з однакових фігур за підказками. Як ти гадаєш, чи можуть так говорити про охайну людину? Чому? Запиши прислів'я.

2 шиї

2 нігтями

1 На

1 Під

5 сади.

5 сій.

3 хоч

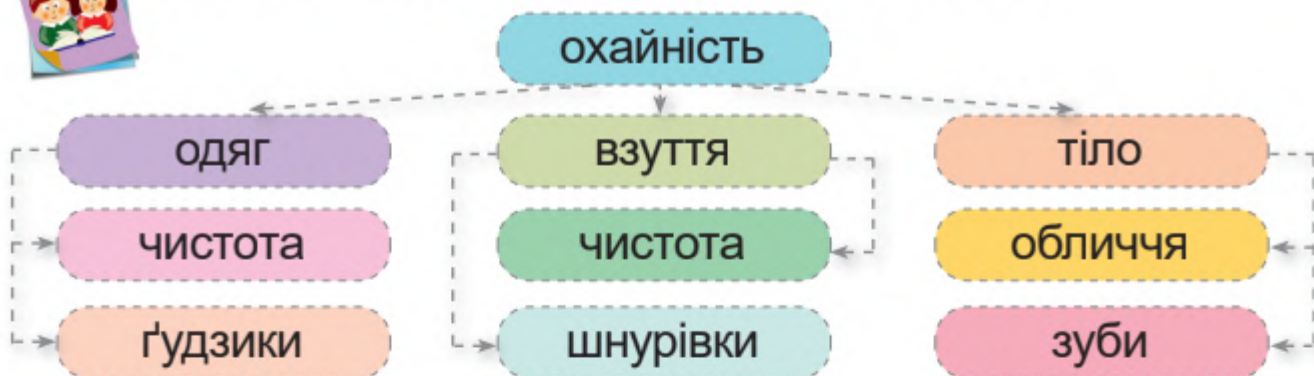
4 гречку

3 хоч

4 капусту

Розкажіть одне одному, що таке охайність.

Розфарбуй зображення предметів, які потрібні для підтримування охайності. Запиши назви цих предметів.

Спиши.

Максимко зрозумів, що охайність прикрашає людину. Тепер хлопець завжди чистий і охайний.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Олівці

Є дверцята у пеналі
дивовижні, небувалі:
як відчиняться вони,
то з самої глибини
вибігають молодці —
кольорові олівці.

Починають пустувати,
на папері малювати:
синій — жабку,
жовтий — курку,
а зелений — кицьку Мурку,
а червоний — слоненя,
а коричневий — коня,
довгогривого, гнідого...
Тут зелений зирк на нього:
— Що таке? Ану покинь!
Некрасивий в тебе кінь!

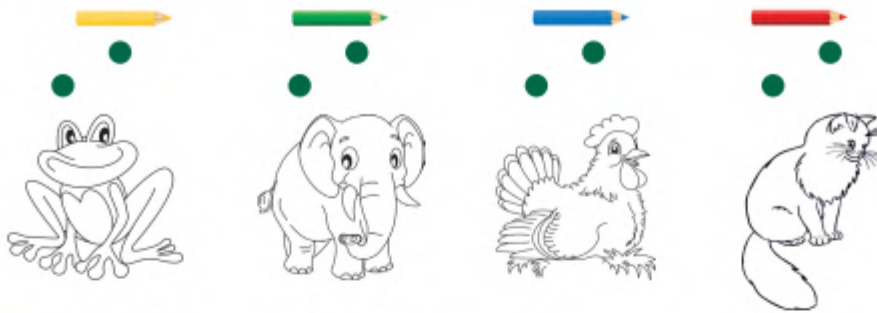
Бач, яка у мене Мурка,
синя жабка,
жовта курка,
і червоне слоненя!..
Ми поправимо коня —
зробим гриву золотисту,
помережане сідло,
щоб усе було барвисте,
як веселка, щоб цвіло!

Тамара Коломієць

Перевір себе.

✓ Який олівець кого розмальовував?

Прочитай текст. Спиши, уписуючи замість малюнків слова.

Якось вийшли на прогулянку.

Вони зустріли і .

 узяв синій і намалював .

А намалювала .

Гарні малюнки!

Handwriting practice area with a grid of blue lines and a vertical pink margin line on the left.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Вчися швидко читати.

спитала
вишина

усміхнулось
найчистіше

тепліше
в прозорій

Послухай музику до пісні Миколи Сингаївського. Який у неї настрій? Як ти гадаєш, з яким настроєм потрібно читати вірш?

Що сказало сонце?

Спитала птаха в сонця
в прозорій вишині:
— Де небо найчистіше?
Де краще жить мені?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи —
щасливе з ними я.

Спитала квітка в сонця:
— Коли мені цвісти,
щоб ти для нас тепліше
світило з висоти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі квіти —
щасливе з ними я.

Спитали діти в сонця:
— Як світ нам зберегти,
щоб в злагоді, у щасті
жили і ми, і ти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи,
коли щасливі квіти,
коли щасливі діти —
щасливе з ними я.

Микола Сингаївський

З яким настроєм ти читав / читала вірш? Чи справдилися твої очікування?

Чи сподобався тобі вірш? Оціни вірш, зафарбувавши відповідну кількість лампочок.

Слова, які допомагають скласти запитання

хто?, що?, який?, яка?, яке?, які?

що робить?, що роблять?, як?, скільки?, де?, коли?

Запиши, про що запитувала птаха в сонця. Підкресли слово, яким починається питання.

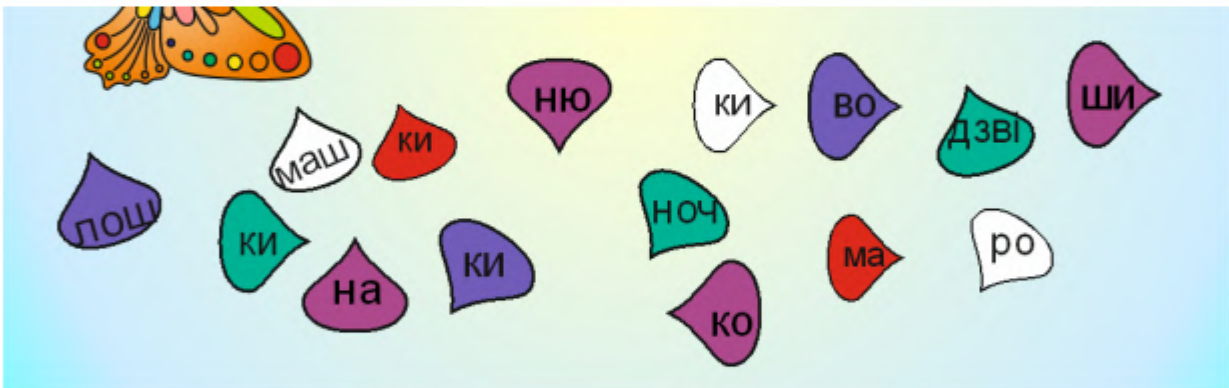

А що б ти хотів / хотіла запитати в сонця? Запиши.

Гра «Добери пару». Метелик вчився писати слова на пелюстках квітів. На кожній пелюсточці поміщався лише один склад слова. Не встиг метелик дописати слова, як налетів сильний вітер, і пелюсточки переплуталися.

Допоможи метеликові упорядкувати пелюсточки. Прочитай, які квіти росли на галявині, де побував метелик. Запиши утворені слова.

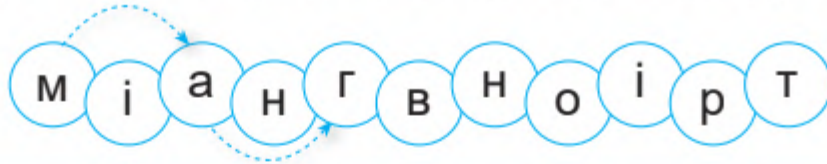

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Прочитай та запиши заголовок оповідання.

Чи бачили ви магніт? Для чого його використовують? Прочитайте оповідання та перевірте, чи про такий магніт ви розповідали одне одному.

За городами, над стежкою, росте висока дика яблуня. На ній оселилася білочка. Хто б не йшов повз яблуню, білочка відразу в дупло ховається. І лише від Дмитрика не втікає. А навпаки: помітить його — вибігає назустріч.

Михась, Дмитриків товариш, і каже:
— Ти немовби магнітом притягуєш її.
— Ну, звичайно ж, магнітом,— підтвердив Дмитрик. — Щоразу, коли треба йти повз яблуню, кладу його в кишеню.

— І що ж то воно за магніт такий?

— Ось подивись, — Дмитрик показав Михасеві звичайний грецький горіх.

Микола Герасименко

Обговоріть, чому білочка не тікає від Дмитрика. Зафарбуйте квадратик біля речення, яке є в оповіданні.

- За городами, над стежкою, росте висока дика яблуня.
- На ній оселилася сойка.
- Помітить білочка Дмитрика — і тікає до себе в дупло.

- Щоразу, коли треба йти повз яблуню, кладу магніт у кишеню.
- Дмитрик показав Михасеві звичайний грецький горіх.

Напиши, що любить їсти білочка.

Handwriting practice lines for the first task.

Склади прислів'я і запиши.

5 зігріє.

2 що

4 всіх

1 Доброта — 3 сонце,

Handwriting practice lines for the second task.

Устав букви, що позначають голосні звуки.
Спиши слова, які називають фрукти.

сл_в_

гр_ш_

_л_ч_

_бр_к_с_

в_шн_

а о у е и і

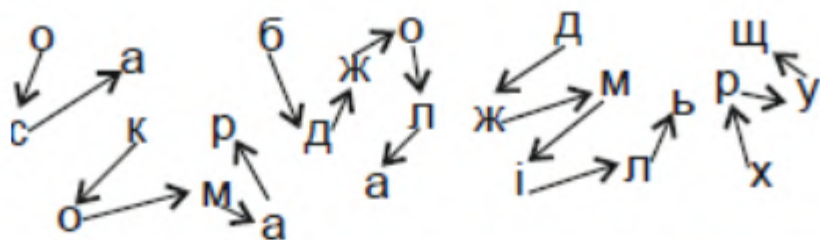
ч_р_шн_

п_рс_к_

Handwriting practice lines for the third task.

Прочитай слова за стрілочками. Запиши в алфавітному порядку. Підкресли слово, у якому букв більше, ніж звуків.

Далеко-далеко за морями-океанами є незвичайне королівство. У ньому безліч книг. І в кожній книжці живуть букви. Та не звичайні, як у наших книжках, а чарівні. Бо люблять вони пустувати, стрибати, жартувати.

Гостям королівства непросто читати такі книжки. Спробуй і ти прочитати лічилку Анатолія Камінчука з такої книжки.

ЛІМЖА, ОСА ТА АЖІКА –
БЖІКА ТА СО, ДЖІМІР
ТО І РСА АЖІКА.

Вивчи лічилку і запиши з пам'яті.

Оціни свою роботу, позначивши відповідну крапельку.

Гра «Знайди слова». Прочитай без букви **б**.

блїбтобвїдбпочїбнокббканїбкублїбб

Цікаве про канікули

Канікули — найулюбленіша пора для школярів і школярок.

А що означає це слово — знаєте?

У перекладі з латинської мови воно означає «собачата» («каніс» — «собака»). Ви можете запитати: який, мовляв, стосунок мають канікули до собак? А ось послушайте. «Канікулою» давні римляни називали зірку Сиріус. Вони вважали її псом «небесного мисливця» Оріона. А коли Канікула вперше з'являлася над горизонтом, у Римі розпочиналися найспекотніші дні літа. Тому в цей час оголошували перерву в усіх заняттях — тобто починалися канікули.

Запиши відповіді на запитання.

Що цікавого ти хочеш побачити на канікулах?

Чого ти хочеш навчитися на канікулах?

Blank writing area with horizontal blue lines and vertical blue lines forming columns for writing answers.

Знайди кожне слово та зафарбуй в інший колір.

щ	в	і	д	п	о	ч	и	н	о	к	ь	д	р	у	з	і
р	о	з	в	а	г	и	щ	р	а	д	і	с	т	ь	щ	щ
к	н	и	ж	к	и	щ	м	а	н	д	р	і	в	к	и	щ
щ	ь	т	а	б	і	р	щ	м	о	р	е	щ	л	і	с	щ
щ	я	г	о	д	и	щ	п	р	о	г	у	л	я	н	к	и

Канікули!

Сонечко з нами у піжмурки грається —
блисне з-за хмарки і знову сховається.
Марно його ми вмовляли і кликали:
— Сонечко, годі! Вже літо! Ка-ні-ку-ли!
Сонечко, мабуть, не ходить до школи,
тож не скучає за літом ніколи.
Ох, бідолашне! Воно споконвіку,
може, ні разу не мало канікул?

Володимир Верховень

Любі першокласники і першокласниці!
Вітаємо вас із першими літніми канікулами.
Проведіть їх весело, цікаво, корисно.
До зустрічі в другому класі!

Зміст

Буквосполучення Дж	3	Казка-загадка	40
Апостроф	7	Айстри. <i>Олег Буцень</i>	42
ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД	13	Мобільна розмова. <i>Анатолій Качан</i>	45
Як кіт навчився читати. <i>За Юлією Каспаровою</i>	13	Полуниці на вареники. <i>Володимир Сенцовський</i>	49
Лінива Оленка. <i>Борис Вовк</i>	15	Цікаві факти про вареники	50
Чому сорока будує кілька хатинок. <i>Легенда</i>	17	Борщ — наша гордість	51
Співучі колоски. <i>Олександр Пархоменко</i>	19	Букет скоромовок	53
Як бджола знаходить квітку конвалії. <i>Василь Сухомлинський</i>	21	Найгарніша мама. <i>За Василем Сухомлинським</i>	55
Сонечко. <i>За Оксаною Іваненко</i>	23	Про Київ	57
Грушка. <i>Сашко Дерманський</i>	26	Наша ненька — Україна	57
Утікач. <i>Микола Петренко</i>	29	Букет лічилок	59
Колобок на новий лад. <i>Світлана Ходій</i>	29	Небилиця. <i>Володимир Кленц</i>	62
Кабан під дубом. <i>Українська народна казка</i>	32	Хлопчик та їжак. <i>За Григорієм Поволоцьким</i>	63
Чи знаєш ти?	33	Бабусин помічник. <i>За Миколою Магєрою</i>	65
Дикі свині	34	Чий Максимко? <i>Андрій Коцюбинський</i>	69
Хто біліє, хто бігає. <i>Марина Павленко</i>	35	Олівці. <i>Тамара Коломієць</i>	71
Загадкова грядочка. <i>Українські народні загадки</i>	37	Що сказало сонце? <i>Микола Сингаївський</i>	73
Квочка вивела курчат. <i>За Олександром Прилуцьким</i>	38	Магніт. <i>Микола Герасименко</i>	76
		Цікаве про канікули	79
		Канікули! <i>Володимир Верховень</i>	80

УДК 811.161.2(075.2)
К77

Схвалено для використання в освітньому процесі

[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти від 20 січня 2023 року (протокол № 1),
рішення експертної комісії з проведення антидискримінаційної експертизи від 12 січня 2023 року (протокол № 2)]
№ 2.0004-2023 у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам

Кравцова Н.

К77 Українська мова. Буквар : навч. посібн для 1 кл. закл.
загал. серед. освіти. У 4-х ч. Ч. 4 / Н. Кравцова, О. Прида-
ток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2023. — 80 с.

УДК 811.161.2(075.2)

Кравцова Надія Михайлівна, Придаток Ольга Дмитрівна

УКРАЇНСЬКА МОВА БУКВАР

Навчальний посібник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
У чотирьох частинах
Частина 4

Видавець, виготовлювач і розповсюдjuвач видавничої продукції Редакція газети «Підручники і посібники»
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-31
Збут: rip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюдjuвачів видавничої продукції
серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

© Кравцова Н., Придаток О., 2023